

Manipulacja czy nie?

NA CO ZWRACAĆ UWAGĘ?

Nagłówek: jego zadaniem jest przyciągnąć Waszą uwagę. Dlatego często nagłówki są bardzo sensacyjne. Ale im więcej w nich sensacji, tym mniejsza szansa, że są obiektywnie prawdziwe

Emocje: zwykle kierujemy się albo emocjami albo chłodnym myśleniem. Bardzo emocjonalny przekaz ma Was skłonić do tego, byście nie podeszli do materiału racjonalnie.

Rozszalała wataha wilków
zaatakowała wieś!

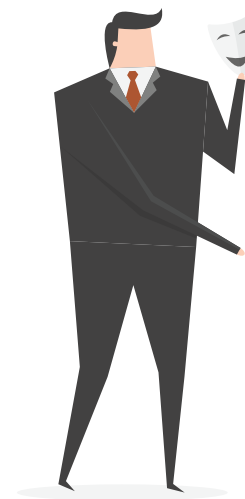
Głodne wilki napadły na
stado owiec.

Źródło:

- Czy autor był na miejscu zdarzenia, czy jest może kolejnym ogniwem w łańcuszku? Im więcej ogniw, tym większa szansa przekłamań.
- Czy podano skąd pochodzą wypowiedzi, dane czy zdjęcia użyte w materiale? Jeśli nie, istnieje ryzyko, że autor je sobie wymyślił albo zmanipulował.
- Czy tę samą informację znajdziemy w innych źródłach? O prawdziwych wydarzeniach zazwyczaj informuje kilka gazet, stacji radiowych czy telewizyjnych

Czy to
PRAWDA?

FAKE NEWS

Tak nazywamy informacje nieprawdziwe albo zmanipulowane. Powstają głównie po to, żeby wpływać na opinię publiczną. Ale zdarzają się też serwisy, które w ten sposób zarabiają na reklamach (clickbait) czy rozsiewają wirusy.

Jeżeli dana informacja nie ma autora, adres strony jest nietypowy (abcnews.co ≠ abcnews.com), nie podano dokładnie miejsca zdarzenia, albo ilustrującą ją zdjęcie jest bez podpisu, może to być informacja nieprawdziwa.

Ważne: jeżeli jakaś informacja budzi Wasze wątpliwości, nie dzielcie się nią dalej. Nawet udostępnienie z dopiskiem „nieprawda” zwiększa zasięg danego fake newsa.

Nieprawdziwe informacje mogą prowadzić do bardzo prawdziwych zdarzeń!

Lubimy się, bo się zgadzamy

BAŃKA INFORMACYJNA

Zwykle znajomych (także w mediach społecznościowych) dobieramy spośród osób o podobnych poglądach. To ogranicza nasz kontakt z innymi punktami widzenia.

Dodatkowo, otwierając Facebooka zobaczymy przede wszystkim posty podobne do tych, które polubiliśmy, czy na które zareagowaliśmy wcześniej. Jeśli raz czy dwa polubimy zdjęcia psów, to z naszego strumienia na FB znikną koty. Będzie za to dużo więcej psów. Choć to nie znaczy, że liczba fanów kotów wśród naszych znajomych nagle zmalała.

Informacja czy opinia?

INFORMACJA powinna neutralnie odpowiadać na następujące pytania: kto, co, gdzie, kiedy, jak, dlaczego. OPINIA to wyrażenie przekonań autora. Zwykle zaznaczana wprowadzeniem np. „moim zdaniem”, „sądzę, że...”. Często jednak jest ono pomijane. Uwaga: dobór słów też może wyrażać opinię!

W dziennikarstwie jest miejsce na oba rodzaje przekazu. Ale opinia nie powinna udawać informacji. Dziennikarz może dzielić się z czytelnikami swoimi poglądami, lecz powinien wyraźnie zaznaczyć, że jest to opinia. Zamieszczenie ocen czy opinii w dziale przeznaczonym dla informacji to manipulacja.

Też tak uważam, więc to musi być **prawda**

EFEKT POTWIERDZENIA

Chętniej czytamy takie wiadomości, które potwierdzają nasze przekonania. Większe wymagania stawiamy informacjom czy twierdzeniom przeciwnym. Wtedy jesteśmy bardziej skłonni podważać wyniki cytowanych badań, wiarygodność autora itd.

[FB.com/InicjatywaDomOtwarty](https://fb.com/InicjatywaDomOtwarty)